
[2023-84-RE](#)

Causa 2023-84-RE

(Cordova Serna c/ Govern d'Andorra)

Número de registre 536-2023. Recurs d'empara

Sentència del 15 de març del 2024

BOPA núm. 38, del 27 de març del 2024

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 13 de desembre del 2023, per la representació processal de la Sra. Zuleima Milagros Cordova Serna, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 20 de novembre del 2023, dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en fets i en Dret i sense errors materials, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li la resolució impugnada, que es retrotreguin les actuacions davant el plenari del Tribunal Superior de Justícia per tal que dicti una nova resolució sense incórrer en errors materials, i que declari que la recurrent té dret a ser indemnitzada per la vulneració al·legada, així com per la vulneració del seu dret a la jurisdicció, reconeguda i declarada en la sentència constitucional del 18 de maig del 2023, recaiguda en la causa 2023-13-RE;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 15 de gener del 2024 que va admetre a tràmit aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, l'1 de febrer del 2024, pel Govern;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 2 de febrer del 2024, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc d'una expulsió administrativa, el 12 de maig del 2022, el Tribunal Constitucional mitjançant sentència va estimar el recurs d'empara (causa 2022-7-RE) interposat per la Sra. Zuleima Milagros Cordova Serna i va declarar que s'havien vulnerat els seus drets a la jurisdicció i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com el seu dret a la vida privada i familiar, reconegut a l'article 13 de la Constitució. També va declarar que la recurrent tenia dret a ser indemnitzada en la quantitat que assenyalés l'òrgan competent al respecte.

1.2. La representació processal de la Sra. Zuleima Milagros Cordova Serna va presentar una acció en reconeixement de l'anormal funcionament de l'Administració de Justícia, en què sol·licitava una indemnització pels danys i perjudicis soferts que quantificava en 2.723,22 €, en concepte de pèrdua salarial; 2.267,56 €, en concepte de despeses judicials per la tramitació del recurs d'empara; i una quantitat que no podia ser inferior a 10.000,00 €, en concepte de dany moral.

1.3. El 7 de febrer del 2023, el Ple del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual decidia estimar parcialment l'acció de reconeixement de l'anormal funcionament de l'Administració de Justícia pel que feia al dany moral patit i atorgava a la recurrent una indemnització de 1.200,00 € per aquest dany.

1.4. El 28 de febrer del 2023, la representació processal de la Sra. Zuleima Milagros Cordova Serna va interposar un recurs d'empara contra aquesta sentència dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a obtenir una resolució fonamentada en Dret i sense errors materials, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

1.5. El 18 de maig del 2023, el Tribunal Constitucional va dictar una sentència mitjançant la qual estimava aquest recurs (causa 2023-13-RE), per tal com en la sentència del Ple "*No hi havia cap explicació raonada o lògica en relació amb la baixa de l'empresa ocorreguda el 31 de gener i la baixa a la CASS de l'endemà, l'1 de febrer, i si aquestes resulten de la fermesa de la sentència d'expulsió del 28 de gener del 2022 de la Sala Administrativa -nexa de causalitat. I tampoc es pot considerar una argumentació lògica i raonable aquella que se centra exclusivament en el 7 de febrer -dia de la detenció de la recurrent per ser expulsada- i no aborda amb detall els motius de la pèrdua de treball en una data anterior -el 31 de gener del 2022- i si aquesta era conseqüència o no de la sentència de la Sala Administrativa que confirmava l'ordre d'expulsió.*

En definitiva, l'exigència de motivació requeria analitzar si l'expulsió havia ocasionat la pèrdua del treball i, d'aquí la indemnització sol·licitada, i no limitar-se a la fita temporal, en què després del pronunciament de la sentència administrativa, la recurrent va ser detinguda per ser expulsada, una vegada ja havia finalitzat la seva relació laboral i ja havia estat donada de baixa a la CASS".

Per aquests motius atorgava l'empara a la recurrent, anul·lava la sentència del Ple del Tribunal Superior de Justícia del 7 de febrer del 2023 impugnada i retreia les actuacions davant del Ple del Tribunal Superior de Justícia.

1.6. El 20 de novembre del 2023, el Ple del Tribunal Superior de Justícia va dictar una segona sentència, mitjançant la qual decidia estimar parcialment l'acció de reconeixement de l'anormal funcionament de l'Administració de Justícia pel que feia al dany moral patit i atorgava a la recurrent una indemnització de 1.200,00 € per aquest dany.

1.7. El 13 de desembre del 2023, la representació processal de la Sra. Zuleima Milagros Cordova Serna va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 20 de novembre del 2023, dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en fets i en Dret i sense errors materials, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent al·lega la vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant d'obtenir una decisió fonamentada en fets i en Dret sense errades materials, contingut en l'article 10 de la Constitució.

- Exposa que la sentència d'aquest Tribunal Constitucional del 12 de maig del 2022, va estimar el seu recurs d'empara i va anul·lar la sentència de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia; que, posteriorment, va interposar una acció de responsabilitat patrimonial de l'Estat, segons la qual se sol·licitava una indemnització per tres conceptes: pèrdua salarial, honoraris d'advocat i dany moral per la seva expulsió indeguda.

- El Ple del Tribunal Superior de Justícia li va concedir, mitjançant la sentència del 7 de febrer del 2023, una indemnització pel dany moral i li va refusar la indemnització per la pèrdua salarial i pels honoraris d'advocat.

- Exposa que contra aquesta decisió del Ple va interposar un recurs d'empara i que el Tribunal Constitucional, mitjançant la sentència del 18 de maig del 2023 va estimar les seves pretensions i va anul·lar la decisió del Ple per la vulneració dels seus drets a la jurisdicció i a obtenir una decisió fonamentada en Dret. El 20 de novembre del 2023, el Ple va dictar, aleshores, una nova sentència que incorria en un nou error material a l'hora de descartar una indemnització en concepte de pèrdua salarial.

- Addueix que aquest recurs d'empara es justifica en un eventual error material manifest que provoca conseqüències arbitràries i injustificades en relació amb la indemnització demanada en concepte de

pèrdua salarial.

- El Ple del Tribunal Superior de Justícia entén que no s'ha acreditat cap dany material, perquè el 7 de febrer del 2022 no treballava enlloc i que el fet de no treballar no té relació de causa a efecte amb la sentència de la Sala Administrativa. Tant aquesta part com el Tribunal Constitucional han indicat que la reclamació de dues mensualitats no es fonamenta en la pèrdua del lloc de treball derivada de la seva detenció policial el 7 de febrer del 2022, sinó del pronunciament de la sentència de la Sala Administrativa del 28 de gener del 2022, que confirmava la decisió d'expulsar-la del Principat d'Andorra.

- En la nova sentència del Ple s'afegeix que ella no ha provat la relació de causa-efecte entre la notificació de la sentència del 28 de gener del 2022 i el seu cessament laboral l'1 de febrer del 2022. D'altra banda, no hi ha cap altra causa que tingui relació de causalitat amb la seva pèrdua de treball.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li la resolució impugnada, que es retrotreguin les actuacions davant el plenari del Tribunal Superior de Justícia per tal que dicti una nova resolució sense incórrer en errors materials, i que declari que té dret a ser indemnitzada per la vulneració al·legada, així com per la vulneració del seu dret a la jurisdicció, reconeguda i declarada en la sentència constitucional del 18 de maig del 2023, recaiguda en la causa 2023-13-RE.

2.2. Argumentació del Ple del Tribunal Superior de Justícia

- El Ple del Tribunal Superior de Justícia argumenta, respecte de la improcedència de la indemnització per pèrdua salarial, allò que segueix.

- En primer terme, manifesta que, com exposen el Ministeri Fiscal i el Govern, ha restat acreditat de l'única prova practicada, que la recurrent havia cessat en el seu lloc de treball el 31 de gener del 2022 i que la baixa a la CASS es va presentar l'1 de febrer del mateix any, de manera que no treballava enlloc quan el 7 de febrer va ser detinguda.

- I, en segon terme, exposa que no s'ha provat cap relació de causalitat entre la notificació de la sentència de la Sala Administrativa i la causa del seu cessament laboral. No se sap quina va ser la causa de la baixa laboral, perquè la sol·licitant no ha aportat cap prova i no consta que hagués consultat a algun advocat al respecte.

- Per aquest motiu, estima parcialment l'acció en reconeixement de l'anormal funcionament de l'Administració de Justícia únicament pel que fa al dany moral patit.

2.3. Argumentació del Govern

- El Govern comparteix l'argumentació del Ple del Tribunal Superior de Justícia, perquè indica amb detall els arguments pels quals no resta provada la pèrdua salarial i en destaca l'absència de nexes causal entre la notificació de la sentència de la Sala Administrativa del 28 de gener del 2022 i el cessament laboral el 31 de gener del mateix any.

- Considera que el Ple del Tribunal Superior de Justícia ha motivat la qüestió plantejada per la recurrent, encara que aquesta no ho comparteixi i afegeix que no s'observen errades materials ni de fet, ni de dret.

- Per consegüent, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara i que declari que no s'ha produït la vulneració de cap dret fonamental.

2.4. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal assenyala que si algú ha induït a error als magistrats del Ple del Tribunal Superior de Justícia, aquesta ha estat la recurrent quan va exposar que el 7 de febrer, moment en què va ser detinguda, no va poder avisar ningú, ni al seu lloc de treball, tot i que el 7 de febrer del 2022 no treballava enlloc.

- Entén que també s'ha raonat respecte de la manca de nexes causal i, per tant, no concorre cap error material manifest, ja que la resolució del Ple ha estat dictada amb fonament respecte de les al·legacions de la recurrent, de la prova practicada i d'allò que va decidir la sentència del Tribunal Constitucional del 18 de maig del 2023.

- Per tot això, s'oposa al recurs d'empara en no desprendre's de les actuacions judicials cap error material, ni conclusions contràries a dret, injustificades, arbitràries i, per tant, cap vulneració dels drets al·legats.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd i no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. Aquest Tribunal Constitucional va dictar la sentència del 18 de maig del 2023, recaiguda en la causa 2023-13-RE, segons la qual en els seus fonaments de dret 3.4 i 3.5 declarava que la resolució del Ple no es pronunciava respecte de les al·legacions que indicaven que va ser a conseqüència de l'expulsió el motiu pel qual la recurrent va perdre els ingressos de febrer i de març del 2022 i que no existia cap explicació raonada o lògica respecte de si la pèrdua del seu treball, el 31 de gener del 2022, i la baixa a la CASS, l'1 de febrer del 2022, eren conseqüència de la sentència d'expulsió dictada per la Sala Administrativa -nexes causal.

En aquest sentit, en el fonament de dret 3.5 concloïem:

"En definitiva, l'exigència de motivació requeria analitzar si l'expulsió havia ocasionat la pèrdua del treball i, d'aquí la indemnització sol·licitada, i no limitar-se a la fita temporal, en què després del pronunciament de la sentència administrativa, la recurrent va ser detinguda per ser expulsada, una vegada ja havia finalitzat la seva relació laboral i ja havia estat donada de baixa a la CASS.

En no haver-ho fet així, el Ple no ha analitzat part de les pretensions exercitades i ha assolit unes conclusions que no es poden entendre com a lògiques o versemblants".

3.3. La recurrent addueix que el Ple del Tribunal Superior de Justícia ha incidit en una errada material, perquè segueix sustentant que el 7 de febrer del 2022 no treballava enlloc.

Aquest Tribunal ha de valorar si la nova sentència dictada pel Ple compleix amb el cànon de constitucionalitat relatiu al deure de motivació i ha d'analitzar si s'han examinat totes les pretensions exercitades i si les conclusions assolides són lògiques o versemblants.

3.4. La nova sentència dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia ha analitzat en el fonament de dret cinquè si la sol·licitant havia provat el nexa causal de si la pèrdua salarial es derivava de la notificació de la sentència d'expulsió dictada per la Sala Administrativa.

El Ple ha conclòs que de la prova practicada no se n'extreia cap relació de causa-efecte entre la notificació de la sentència de la Sala Administrativa del 28 de gener del 2022 i la causa del cessament laboral i de la baixa a la CASS els dies 31 de gener i 1 de febrer del 2022, respectivament. El Ple afegeix que no s'ha acreditat la causa de l'extinció de la relació laboral i, per tant, tampoc s'ha acreditat el nexa causal amb la notificació de la sentència de la Sala Administrativa.

La resolució impugnada sí que ha analitzat les pretensions de la recurrent i ha extret unes conclusions que, encara que no son compartides per la recurrent en empara, no poden ser titllades d'il·lògiques, d'absurdes o de no raonables.

Per consegüent, la resolució del Ple recorreguda ha complert amb les exigències del cànon de constitucionalitat referent a la motivació, de manera que no s'incorre en cap vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10.1 de la Constitució.

3.5. Les consideracions anteriors justifiquen la desestimació d'aquest recurs d'empara, la qual cosa comporta, en matèria de costes processals, la seva imposició en aquesta alçada a la part recurrent -arg. article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara interposat per la representació processal de la Sra. Zuleima Milagros Cordova Serna contra la sentència del 20 de novembre del 2023, dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia.

2. Declarar que no s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en fets i en Dret i sense errors materials, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

3. Imposar a la part recurrent les costes processals derivades de la desestimació del seu recurs d'empara.

4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la recurrent, al Govern, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 15 de març del 2024.

Jean-Yves Caullet Joan Manel Abril Campoy

President Vicepresident

Dominique Rousseau Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat Magistrat